

РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ЧИ ПОДАЛЬШЕ ПОГРАБУВАННЯ КРАЇНИ (ЗНАЧУЩІСТЬ ЛЮДСЬКОГО ЧИННИКА)

Про необхідність реформування усіх сфер життя українського суспільства мова йдеться в усіх передвиборчих кампаніях українських можновладців. Але анонсування реформ ще не означає їхнього проведення.

МВФ «стимулює» «менеджмент» країни у проведенні запропонованих реформ через надання чи замороження валютних траншів, що лягає непомірним борговим тягарем на незалежне майбутнє країни. Викликає великий сумнів і заява президента груп Світового банку Джима Ен Кіма, що Україна може претендувати на 40 трлн. доларів інвестицій, які можуть бути вкладені в проекти в країні при умові відкриття ринку землі та створенні Антикорупційного суду в Україні. «Президент груп Світового банку також зазначив, що відкриття ринку землі дозволить ... збільшити ВВП на 1,5%, а це – той сектор, на який звертають найбільшу увагу інвестори з точки зору подальшого розвитку України» [1].

На фоні нестабільності «... на Сході країни, жалюгідного стану економіки, якій вже стала притаманна системна криза за роки незалежності; невдалих, а іноді і руйнівних реформ, які спричинили занепад багатьох підприємств і навіть призвели до знищення цілих галузей господарства і, як наслідок – ... девальвація національної валюти, ... порушені економічні зв'язки, закриття підприємств та зростаюче безробіття, заморожена заробітна плата; постійно зростаючих цін та платежів, радикального скорочення всіх соціальних програм та виплат населенню» [2, 18], колосального відтоку «мозків» та кваліфікованої робочої сили за кордон така заява має більш популістський характер. Розуміло,

що ринок землі в Україні формально ще залишається вільним, але його перерозподіл на законодавчій основі призведе до ще більшого збагачення можновладців. Така заява є тим самим популізмом як і призначення на деякі ключові посади амбіційних іноземців-реформаторів, які з часом не погодилися з виконанням ролі «статистів» «фонового глянцу реформ».

«Останнім часом дуже наполегливо в Україні та за кордоном обговорюється можливість застосування досвіду «шокової терапії» для врятування національної економіки від повного краху, а країни – від колапсу та розпаду, коли соціальна складова невдоволення на фоні занепаду економіки, «військового тягаря» та зубожіння рівня життя населення може призвести до знищення об'єднуючого фактору – збереження територіальної цілісності країни. З дня проголошення незалежності України мова постійно йшла про необхідність проведення реформ у всіх сферах. Але далі обговорювання та «розмитих» кроків справа не просувалася тому, що це було вигідно тим, хто розкрадав і продовжує розкрадати країну» [3, 54].

Ми були бідними, нас зробили жебраками, а такого цинічного пограбування можновладцями країна ще не знала. «Оскільки в нашій країні поняття «влада», «бізнес» та «кримінал» давно та надовго стали тотожними поняттями, то перш за все, персональну відповідальність повинні нести ті, хто цинічно наживався і продовжує наживатися за рахунок інтересів країни» [2, 18]. Але це малоймовірно, враховуючи, що жодна корупційна кримінальна справа стосовно можновладців не була доведена до свого логічного завершення, враховуючи скандальні ситуації з офшорами, створенням фейкових благодійних фондів для привласнення грошей, лобіюванням власних бізнес-інтересів з використанням важелів держресурсу, персональної зацікавленості «менеджменту» країни у монополізації та непрозорості нового власного «клондайку» - військової економіки.

«Вочевидь, що за кожною дією стоять певні сили з певними інтересами, а вже наскільки збігається векторна направленість цих інтересів буде залежати вдалим чи навпаки буде втілення цих зусиль. На цьому етапі безперечним

рушійним або руйнівним фактором виступає людський капітал, який можна розглядати на різних ієрархічних рівнях. І це особливо проявляється у наш швидкоплинний час трансформаційних перетворень, коли цей самий час можливо або згаяти, або використати з максимальною віддачею ... для розвитку країни» [4, 74]. Кожна сила – це певні люди з певними цілями та певними методами досягнення своїх цілей, а вже моральний вимір є критерієм оцінки як цих цілей та методів, так і самої людини.

Сьогодні значна більшість українців вважають, що затяжна економічна криза є наслідком корупції та олігархізації економіки.

У 2017 році «...Україна опинилася на першому місці за рівнем корупції серед 41 країни з Європи, Близького Сходу, Індії та Африки із розвиненими ринками чи ринками, що розвиваються. Про це свідчать результати дослідження, проведеного аудиторською компанією Ernst & Young, присвяченого ризикам шахрайства в цих регіонах. Так, кількість респондентів, які вважають, що хабарництво і корупція широко розповсюджені в країні становить – 88%. За цим показником Україна знаходиться на найнижчих позиціях серед усіх країн-учасниць дослідження ЕУ. Також вказується, що "відсутність економічного зростання і поліпшення бізнес-клімату в нашій країні, в комбінації з відсутністю ефективної системи покарання, може підштовхнути бізнесменів до порушення етичних норм"» [5].

«Слід завжди пам'ятати, що неможливо побудувати ефективну економіку без морального виміру усіх учасників процесу» [6, 193]. Це підтверджує думку видатного вченого-економіста М. Шмельова: «Погана мораль – погана економіка!» [7, 8]. Таким чином, «... можна зробити припущення, що низький рівень культури, безвідповідальність за свою діяльність негативно відбиваються на розвитку як особистості, так і суспільства в цілому, роблячи його безпорадним» [8].

Література:

1. Президент Світового банку: Україна може претендувати на \$ 40 трлн. «вільних» інвестицій. 14.11.2017 [Електронний ресурс] // Джерело:

<https://glavcom.ua/news/prezident-svitovogo-banku-ukrajina-mozhe-pretenduvati-na-40-trln-vilnih-investiciy-451399.html>

2. Відсутність персональної відповідальності як мотиватор безладдя та беззаконня / С. В. Гармаш // Труди V-ої Міжнародної науково-практичної Internet-конференції студентів та молодих вчених «Стратегія інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність» 20 грудня 2014 р. – Х.: НТУ «ХП», 2014 р. – С. 18-19.

3. Закордонний досвід трансформацій національних економік та можливість його застосування в Україні в умовах загострення системної кризи / С.В.Гармаш // Вісник НТУ «ХП». Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ «ХП». – 2015. - № 26 (1135) – С. 54-61.

4. Людський капітал як рушійний фактор розвитку економіки, суспільства і країни в цілому / С.В. Гармаш // Труди XII-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Дослідження та оптимізація економічних процесів (Оптимум – 2016)», 6-8 грудня, 2016 р. – Х.: НТУ «ХП», 2016 р. – С. 74-75 (210 с.).

5. В Україні за 2 роки значно погіршала ситуація з корупцією – E&Y / 10.04.2017 [Електронний ресурс] // Джерело: <http://www.pravda.com.ua/news/2017/04/10/7140803/>

6. Оцінка соціально-економічної ситуації на основі аналізу статистичних показників (на прикладі України) / С.В. Гармаш // Вісник НТУ «ХП». Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ «ХП». – 2013. - №66 (1039) - С. 190-195.

7. Коротич В.О. / Ведущий российский экономист Николай Шмелев. // Бульвар 50 / 2002, с. 8.

8. Конкурентоспроможний персонал як результат соціально-культурного розвитку суспільства / С.В. Гармаш // Збірник наукових праць VI Оломоуцького симпозіуму українців «Сучасна україністика: проблеми мови, літератури та культури». Оломоуць: університет Палацького в Оломоуці, 2012. С. 301-304.